

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 14 juni 1945 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsreglering för föreståndare och vissa lärare vid statsunderstödda skolor och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 6 april 1945 dagtecknad proposition nr 289, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen förordats meddela *dels* pensionsbestämmelser för föreståndare och vissa lärare vid statsunderstödda skolor och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa m. fl., att tillämpas från och med den 1 juli 1945, *dels ock* i anslutning därtill erforderliga övergångsbestämmelser.

I sammanhang med förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta likalydande motioner, den ena under nr 393 i första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson* jämte fem av kammarens övriga ledamöter och den andra under nr 599 i andra kammaren av herr *Kyling* jämte två av kammarens övriga ledamöter, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i föreliggande förslag till pensionsreglemente för föreståndare och vissa lärare vid statsunderstödda och med dem samordnade arbetshem för bildbara sinnesslöa m. fl. innefattas även lärare i manlig slöjd samt att lärare i manlig slöjd, vilken är anställd vid läroanstalten i annan egenskap än som slöjdlärare, må åtnjuta så stor del av lärares pensionsförmåner som svarar mot omfattningen av den undervisning han meddelar».

I proposition den 6 april 1945, nr 288, har framlagts förslag till löne-reglering för föreståndare och vissa lärare vid statsunderstödda skolor och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa samt vid statsunderstödda epileptikerskolor och med dem samorganiserade arbetshem. Löne-regleringen har föreslagits skola omfatta föreståndarna samt lärarna i kunskapsämnen och i kvinnlig slöjd samt innebär fördelning av föreståndarna — vilka skola vara ordinarie — på sex avlöningsgrupper, hänfödda

till 14, 15, 17, 19, 21 och 23 lönegraderna, och placering av lärarna i 11 lönegraden, såvitt gäller de ordinarie, och 9 lönegraden, såvitt gäller de extra ordinarie. Vad här och i det följande sägs om sinnesslöskolor har i tillämpliga delar avseende även å epileptikerskolor.

För närvarande äro samtliga föreståndartjänster och de flesta lärartjänster av nyssnämnt slag pensionsreglerade enligt § 5 reglementet för statens pensionsanstalt.

I nu föreliggande proposition framlägges — i anslutning till förenämnda löneregleringsförslag — förslag om reglering från och med den 1 juli 1945 av pensionsförhållandena för föreståndare samt lärare i kunskapsämnen och i kvinnlig slöjd vid statsunderstödda skolor och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa. Tillika föreslås, att folkskolans pensionsreglementen i princip göras tillämpliga å nämnda befattningshavare. Beslut härom har ansetts böra meddelas i en särskild kungörelse, i vilken ock skulle intagas erforderliga särskilda stadganden angående pensionsavdrag, pensionsålder och pensionsunderlag m. m. Det har ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda nämnda kungörelse, sedan riksdagen fattat beslut i fråga om pensionsregleringens huvudgrunder.

Pensionsåldern föreslås i propositionen till 60 år för lärare och till 63 år för föreståndare. I fråga om pensionsunderlagen för föreståndarna och lärarna föreslås, att desamma fastställas till de belopp, som skulle gällt, därest nämnda befattningshavare varit tjänstemän å löneplan A eller löneplan Eo och tillhört lönegrad betecknad med samma nummer som deras lönegrad vid sinnesslöskolorna, dock att tjänstepensionsunderlaget för kvinnlig befattningshavare föreslås skola utgöra det underlag, som enligt allmänna tjänstepensionsreglementet är fastställt för lönegraden närmast under den i avlöningshänseende tillämpliga.

I proposition den 6 april 1945, nr 285, har framlagts förslag angående statsbidrag till, bland annat, sinnesslöskolorna. Enligt detta förslag skall beviljas statsbidrag till avlöningar, att utgå med 75 procent av kostnaderna för de av löne- och pensionsregleringen omfattade befattningshavarnas avlöningar. Utöver detta statsbidrag skall — liksom tidigare — utgå driftkostnadsbidrag, avvägt sålunda att det kan beräknas täcka 75 procent av de verkliga driftkostnaderna med undantag för nyssnämnda avlöningar. Vid den avvägning av statsbidraget till sinnesslöskolorna, som innefattas i oförmälda förslag, har förutsatts, att sinnesslöskolornas huvudmän tills vidare — i likhet med vad som gäller för vederbörande kommuner med avseende å ämneslärarna vid de högre kommunala skolorna — skola vidkännas mot huvudmansavgift svarande avdrag å statsbidraget till avlöningar. I nu föreliggande proposition föreslås, att avdraget fastställas till dubbla summan av tjänstepensionsavdragen för befattningshavarna.

Det i föreliggande proposition framlagda förslaget till pensionsreglering för föreståndare samt lärare i kunskapsämnen och i kvinnlig slöjd vid statsunderstödda skolor och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa samt vid statsunderstödda epileptikerskolor och med dem samorganiserade arbetshem är föranlett av det förslag till lönerreglering för nämnda befattningshavare, vilket förelagts riksdagen genom propositionen nr 288. Utskottet får erinra, att löneregleringsförslaget tillstyrkts av statsutskottet i dess utlåtande nr 171 samt att riksdagen numera bifallit nämnda utlåtande. På hemställan av statsutskottet har riksdagen avslagit de i samband med propositionen nr 288 väckta likalydande motionerna I: 392 och II: 598, i vilka yrkats, att i löneregleringen skulle innefattas jämväl befattningarna såsom lärare i manlig slöjd vid ifrågavarande skolor och anstalter. Utskottet får vidare erinra, att riksdagen numera på förslag av statsutskottet i utlåtande nr 170 bifallit ovan omförmälda proposition nr 285 angående statsbidrag till, bland annat, sinnesslöskolorna, såvitt angår budgetåret 1945/46.

Kungl. Maj:ts förslag till pensionsreglering för föreståndare och vissa lärare vid här avsedda skolor m. fl. har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet tillstyrker bifall till detsamma. Med hänsyn till riksdagens beslut i anledning av det i motionerna I: 392 och II: 598 väckta yrkandet finner sig utskottet icke kunna tillstyrka de i anledning av den nu föreliggande propositionen motionsvis framställda förslagen om pensionsreglering för lärare i manlig slöjd.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med avslag å motionerna I: 393 och II: 599, bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 14 juni 1945.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar Åkerberg, Sundvik, Friggeråker, Leander*, Lindblom, Löfgren och Andersson i Tidaholm*;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen*, Andersson i Munkaljungby, Mattsson, Johansson i Kastanjegården, Sundberg, von Seth och Nilsson i Landskrona.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.